

Μακεδονικά

Τόμ. 4, Αρ. 1 (1960)

Robert Lee Wolff, The Balkans in our Time

Βασ. Λαούρδας

doi: [10.12681/makedonika.737](https://doi.org/10.12681/makedonika.737)

Copyright © 2015, Βασ. Λαούρδας

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Λαούρδας Β. (1960). Robert Lee Wolff, The Balkans in our Time. *Μακεδονικά*, 4(1), 582–583.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.737>

εὐμενεστέραν ἀπέναντι τῆς ἐργασίας τοῦ κ. Τσάρα διάθεσιν δλόκληρον αὐτὸ τὸ τμήμα τῆς ἐργασίας του δὲν εἶναι δυνατόν παρὰ νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς προερχόμενον ἀπὸ ἀνεπαρκῆ φιλολογικὴν προετοιμασίαν. Ἐὰν δὲν ἀνεμυγνύοντο ἀτυχεῖς θεωρίαι περὶ δῆθεν διασκευῶν καὶ ἐπίσης ἀτυχεῖς συσχετίσεις καὶ ἂν ἡ μετάφρασις ἦτο ἀκριβεστέρα, ἡ ἐργασία αὐτῇ, ὃ ἴποια ἄλλως εἶναι τόσον εὐπρόσδεκτος, θὰ συνέβαλε πολὺ εἰς τὴν εὐρυτέραν διάδοσιν τοῦ πράγματι πολυτίμου ἔργου τοῦ Ἐναγνώστου.

ΒΑΣ. ΛΑΟΥΡΔΑΙ

Robert Lee Wolff, *The Balkans in our Time*. Harvard University Press, 1956, σελ. 618.

Τὸ περὶ τῶν Βαλκανίων βιβλίον τοῦ καθηγητοῦ τῆς μεσαιωνικῆς ἱστορίας εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Harvard κ. R. L. Wolff ἔχει γραφῇ μὲ τὸν σκοπὸν νὰ παρουσιάσῃ σαφῆ καὶ συνθετικὴν εἰκόνα τῶν βαλκανικῶν χωρῶν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς ἱστορίας των μέχρι τῆς ἐποχῆς μας. Ὁ κ. Wolff ἐπιμένει ἰδιαιτέρως ἐπὶ τῶν μετὰ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον συνθηκῶν ζωῆς εἰς τὰ Βαλκάνια, χρησιμοποιοεὶ δὲ τὴν ἱστορίαν ὡς μέσον κατανοήσεως τῶν σήμερον συμβαινόντων ἐν αὐταῖς. Τὸ βιβλίον ἔχει γραφῇ ἐπὶ τῇ βάσει εὐρυτάτης βιβλιογραφίας, καθὼς καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς προσωπικῆς πείρας τοῦ συγγραφέως ἀπὸ ἐπισκέψεως του εἰς τὰ Βαλκάνια. Τὸ πρῶτον μέρος, τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται εἰς τὰ πρὸ τοῦ 1939, περιλαμβάνει περιγραφὴν τῶν βαλκανικῶν χωρῶν, σύντομον ἔκθεσιν τῆς ἱστορίας των, ἐρημνεῖαν τῆς ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν ἐπιδράσεως τοῦ Βυζαντίου καὶ τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, ἐξιστόρησιν τῆς ἐθνικῆς των ἀφυπνίσεως καὶ τῆς ἐπιτεύξεως τῆς ἀνεξαρτησίας των, σύντομον διαγραφὴν τῆς ἱστορίας των μέχρι τῆς ἐκρήξεως τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου καὶ ἔκθεσιν τῆς δημοσίας καὶ ἰδιωτικῆς οικονομίας ἐκάστης ἐξ αὐτῶν. Τὸ δεύτερον μέρος τοῦ βιβλίου, τὸ ὁποῖον εἰς ἕκτασιν εἶναι διπλάσιον τοῦ πρώτου μέρους, ἀναφέρεται εἰς τὰς στρατιωτικὰς καὶ πολιτικὰς ἐξελίξεις κατὰ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον, καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν διαμόρφωσιν μετὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου. Τὰ ἐπὶ μέρους κεφάλαια τοῦ τμήματος αὐτοῦ εἶναι περὶ τῆς βαλκανικῆς πολιτικῆς ἀπὸ τὸ 1944 μέχρι τοῦ 1948, περὶ τῆς οικονομίας τῶν βαλκανικῶν χωρῶν κατὰ τὴν ἰδίαν περίοδον, περὶ τῆς σοβιετικογιουγκοσλαβικῆς ἀντιδικίας, περὶ τῆς Γιουγκοσλαβίας ἔπειτα ἀπὸ τὴν ῥῆξιν πρὸς τὴν Κομμφορμ, περὶ τῆς πολιτικῆς ζωῆς εἰς τοὺς βαλκανικοὺς δορυφόρους ἔπειτα ἀπὸ τὸ 1948, περὶ τῆς διαμορφώσεως τῶν οικονομικῶν συνθηκῶν ἔπειτα ἀπὸ τὸ 1948 καὶ περὶ τῶν ἐνδεχομένων ἐξελίξεων εἰς τὸ μέλλον.

Ὁ κ. Wolff ὁμιλῶν διὰ τὰ Βαλκάνια ἐννοεῖ τὴν Ἄλβανίαν, τὴν Γιουγκοσλαβίαν, τὴν Βουλγαρίαν καὶ τὴν Ρουμανίαν. Ἄγ καὶ ἀναγνωρίζῃ

ὅτι ἡ Ἑλλάς ἔχει πολλοὺς καὶ ποικίλους δεσμοὺς πρὸς τοὺς βορείους τῆς γείτονας, πιστεύει ὅτι αὕτη εἶναι ὀλιγώτερον βαλκανικὴ καὶ πολὺ περισσότερον μεσογειακὴ χώρα, ὡς ἐκ τούτου δὲ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συνεξετασθῇ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν βορείων τῆς γειτόνων. Ἡ Ἑλλάς ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ κ. Wolff κυρίως μὲν διὰ τὰ ἐξαρθῆ ἢ βαθεῖα ἐπίδρασις αὐτῆς ἐπὶ τῶν λαῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου, δευτερευόντως δὲ διὰ τὰ περιγραφοῦν αἱ πρὸς τὰ διάφορα πολιτικὰ καθεστῶτα τῆς Ἑλλάδος σχέσεις μιᾶς ἐκάστης ἐκ τῶν χωρῶν αὐτῶν. Εἰς τὸ περὶ ἐπιδράσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐπὶ τῶν Βαλκανικῶν χωρῶν τμήμα τοῦ βιβλίου τοῦ ὁ κ. Wolff ἀδίκει πολὺ τοὺς Φαναριώτας. Αἱ περὶ αὐτῶν πληροφορίες τοῦ εἶναι προφανές ὅτι στηρίζονται ἀποκλειστικῶς εἰς ρουμανικὴν καὶ δὴ ἀνθελληνικὴν βιβλιογραφίαν, διότι δὲν εἶναι βεβαίως δυνατόν τὸ περὶ τῶν Φαναριωτῶν κεφάλαιον τῆς ἱστορίας τῶν Βαλκανίων νὰ ἐξαντληθῇ διὰ τῆς περιγραφῆς τῆς ὑποτιθεμένης ἄλλωστε καὶ καθ' ὑπερβολικώτατον τρόπον περιγραφομένης σκληρότητος τῶν Φαναριωτῶν πρὸς τοὺς Ρουμάνους, παραλειπομένης τελείως τῆς συμβολῆς των εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ ρουμανικοῦ πολιτισμοῦ καὶ δὴ τῆς σημασίας τὴν ὁποίαν ἔσχεν ἡ δι' αὐτῶν ἀκτινοβολία τοῦ Οἰκονομικοῦ Πατριάρχου ὡς ἀντίρροπον τῆς ἰσχυρᾶς πιέσεως τῆς ρωσικῆς ἐκκλησίας. Αἱ περὶ τῶν Φαναριωτῶν ἀπόψεις τοῦ κ. Wolff εἶναι ἀτυχῶς προχειρολογαίαι, ἢ θέσεις τῶν ὁποίων δὲν ἦτο εἰς ἓν κατὰ τὰ ἄλλα τόσον ἀξιόλογον ἔργον.

ΒΑΣ. ΛΑΟΥΡΔΑΣ

Osteuropa Handbuch, Jugoslawien. In Zusammenarbeit mit zahlreichen Fachgelehrten, herausgegeben von Werner Markert. Boelrau - Verlag, 1954, σελ. 400.

Εἰς τὸ χρησιμώτατον αὐτὸ σύγγραμμα ἐξετάζονται ὑπὸ Γερμανῶν ἐπιστημόνων κατὰ σειράν 1) ἡ γεωγραφία τῆς Γιουγκοσλαβίας, 2) οἱ λαοὶ καὶ αἱ ἐθνικότητες αὐτῆς, 3) ἡ ἀνάπτυξις καὶ ἡ ὀργάνωσις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς, 4) ἡ πολιτικὴ αὐτῆς ἐξέλιξις κατὰ τὸν μεσοπόλεμον, 5) αἱ τύχαι τῆς κατὰ τὸν δεύτερον παγκόσμιον πόλεμον, 6) τὸ πολίτευμα καὶ ἡ νομοθεσία αὐτῆς ἀπὸ τοῦ 1945 μέχρι τοῦ 1948, 7) ἡ ἐξέλιξις τῆς ἐσωτερικῆς τῆς πολιτικῆς ἔπειτα ἀπὸ τὴν διάστασιν τῆς πρὸς τὸν σταλινισμόν, 8) ἡ ἐξωτερικὴ τῆς πολιτικῆς, 9) ἡ ἐκκλησία καὶ αἱ θρησκευτικαὶ κοινότητες αὐτῆς, 10) ἡ ἀνοσιγὰ ἐκπαίδευσις καὶ ἡ ἐπιστήμη, 11) τὰ λογοτεχνικὰ ρεύματα ἐν αὐτῇ, 12) ἡ μετανάστευσις ἐκ τῆς Γιουγκοσλαβίας, 13) ἡ ὀικονομικὴ ἐξέλιξις αὐτῆς κατὰ τὸ μεταξὺ τῶν δύο πολέμων διάστημα, 14) τὸ ὀικονομικόν τῆς πρόγραμμα καὶ τὸ ἐξαγωγικόν τῆς ἐμπόριον, 15) ἡ διάρθρωσις καὶ ἡ σημασία τῆς ἀγροτικῆς τῆς ὀικονομίας, 16) ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή, 17) τὸ φορολογικὸν σύστημα καὶ 18) τὸ δίκτυον συγκοινωνιῶν. Ὁ τόμος συμπληροῦται διὰ διαφόρων πινάκων καὶ πλουσίας βιβλιογραφίας.

ΒΑΣ. ΛΑΟΥΡΔΑΣ